

Test humanistyczny z języka polskiego

Wersja D

Numer kandydata:	
Kraj, miasto:	
Liczba punktów:	

2008 r.

Zadanie 6 (4 p. po 1 p. za przykład)

- 1) W jakich książkach znalazła wyjaśnienie dla postępów Jana?
- 2) W czym / Gdzie znalazła wyjaśnienie dla postępów Jana?
- 3) Co znalazła w starych książkach?
- 4) Dla czyich postępów znalazła wyjaśnienie w starych książkach?

Zadanie 7 (5 p. po 1 p. za przykład)

- 1) - c
- 2) - a
- 3) - b
- 4) - b
- 5) - b

III ROZUMIENIE TEKSTU

Zadanie 1 (5 p. po 1 p. za przykład)

B	C	D	E	F
6	3	5	4	2

Zadanie 2 (5 p. po 1 p. za przykład)

1	2	3	4	5
a	b	c	a	b

V WIEDZA O LITERATURZE I JĘZYKU POLSKIM

Zadanie 1 (3 p. po 0,5 p. za przykład – w każdym punkcie oceniamy tylko 2 wyrazy)

- 1) czasownik – jadł, podnosił, czynił, raczy konsumować
- 2) przymiotnik – zimnej, wielką
- 3) rzeczownik – zupe, łyżkę, gestem, zaszczyt, zupie, ust

Zadanie 2 (5 p. po 1 p. za przykład)

- 1 – Maria Konopnicka
- 2 – *Lalka*
- 3 – *Wesele*
- 4 – Urszulka
- 5 – Stefan Żeromski

Zadanie 3 (5 p. po 1 p. za przykład)

- 1 – D, 2 – C, 3 – B, 4 – F, 5 – E

Zadanie 4 (6 p. po 2 p. za przykład)

- 1 – C, 2 – A, 3 – B

Zadanie 5 (5 p. po 1 p. za przykład)

- 1 – B, 2 – A, 3 – B, 4 – B, 5 – A

Zadanie 6 (6 p. po 2 p. za przykład)

- 1 – *Słownik wyrazów obcych*
- 2 – *Słownik poprawnej polszczyzny*
- 3 – *Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny*

SFERY NIEBIESKIE

Niebo jest powszechnie łączone z siłami nadprzyrodzonymi i symbolizuje władzę i duchowy rozwój. Baldachimy noszone nad władcami, głównie w Azji, ale i w innych rejonach, stanowią niebiańskie symbole królewskiej godności i potęgi. Wpływ deszczu i słońca na płodność ziemi, stała obecność gwiazd, związki księżyca z przyływami i odpływami morza oraz niszcząca siła burz, wszystko to również wpływało na ukształtowanie się wyobrażeń o niebie, jako źródle kosmicznej mocy.

W gwiazdach widziano przede wszystkim symbole przewodnictwa i opieki. Wiara w ich boską moc wpływania na ludzi bądź też kierowania ludzkim życiem określiła symboliczny system astrologii. W licznych religiach gwiazdy zdobiły korony wielkich bogiń płodności, jak na przykład Isztar na Bliskim Wschodzie. Również w chrześcijaństwie spotkać je można jako element korony spoczywającej na głowie Najświętszej Marii Panny. Gwiazdy symbolizują często kosmiczne okna czy też bramy, przez które można się dostać z ziemi do nieba. Nierzadko widziano w nich także oczy bóstwa, na przykład Mitry, perskiego boga światłości. W Nowym Testamencie znajduje się określenie Chrystusa jako „gwiazdy jasnej, zarannej”.

O meteorytach sądzono z kolei, że są fragmentami gwiazd, aniołami, które przyjmują materialną postać, aby przypominać ludziom o pozaziemskim życiu. Z tego też powodu przypisywano w starożytności meteorytom wartości sakralne. Kaaba, święty kamień muzułmanów przyciągający pielgrzymów do Mekki, również zawiera w sobie fragmenty meteorytu.

Jednak najbogatsze treści symboliczne łączono z Gwiazdą Polarną, a także z Wenus – agresywnym, jasnym symbolem wojny i energii życiowej pod postacią gwiazdy porannej i płodności pod postacią gwiazdy wieczornej. W gwieździe polarnej widziano symboliczną oś, wokół której obraca się firmament niebieski. Odgrywała ona ogromną rolę w nawigacji. Uważano, że znajduje się na wierzchołku mitycznego słupa czy filaru spajającego niebo i ziemię. Starożytni Egipcjanie łączyli gwiazdę polarną z duszami zmarłych faraonów.

[J. Tresidder, *Symbole i ich znaczenie*]

SFERY NIEBIESKIE

Niebo jest powszechnie łączone z siłami nadprzyrodzonymi i symbolizuje władzę i duchowy rozwój. Baldachimy noszone nad władcami, głównie w Azji, ale i w innych rejonach, stanowią niebiańskie symbole królewskiej godności i potęgi. Wpływ deszczu i słońca na płodność ziemi, stała obecność gwiazd, związki księżyca z przyływami i odpływami morza oraz niszcząca siła burz, wszystko to również wpływało na ukształtowanie się wyobrażeń o niebie, jako źródle kosmicznej mocy.

W gwiazdach widziano przede wszystkim symbole przewodnictwa i opieki. Wiara w ich boską moc wpływania na ludzi bądź też kierowania ludzkim życiem określiła symboliczny system astrologii. W licznych religiach gwiazdy zdobiły korony wielkich bogiń płodności, jak na przykład Isztar na Bliskim Wschodzie. Również w chrześcijaństwie spotkać je można jako element korony spoczywającej na głowie Najświętszej Marii Panny. Gwiazdy symbolizują często kosmiczne okna czy też bramy, przez które można się dostać z ziemi do nieba. Nierzadko widziano w nich także oczy bóstwa, na przykład Mitry, perskiego boga światłości. W Nowym Testamencie znajduje się określenie Chrystusa jako „gwiazdy jasnej, zarannej”.

O meteorytach sądzono z kolei, że są fragmentami gwiazd, aniołami, które przyjmują materialną postać, aby przypominać ludziom o pozaziemskim życiu. Z tego też powodu przypisywano w starożytności meteorytom wartości sakralne. Kaaba, święty kamień muzułmanów przyciągający pielgrzymów do Mekki, również zawiera w sobie fragmenty meteorytu.

Jednak najbogatsze treści symboliczne łączono z Gwiazdą Polarną, a także z Wenus – agresywnym, jasnym symbolem wojny i energii życiowej pod postacią gwiazdy porannej i płodności pod postacią gwiazdy wieczornej. W gwieździe polarnej widziano symboliczną oś, wokół której obraca się firmament niebieski. Odgrywała ona ogromną rolę w nawigacji. Uważano, że znajduje się na wierzchołku mitycznego słupa czy filaru spajającego niebo i ziemię. Starożytni Egipcjanie łączyli gwiazdę polarną z duszami zmarłych faraonów.

[J. Tresidder, *Symbole i ich znaczenie*]

Zadanie 5

Proszę zamienić na mowę zależną według wzoru.

Kasia: Znowu się spóźniłeś.⁰ Czy możesz podać mi te dokumenty?¹

Darek: Czy zawsze musisz mnie o coś prosić², gdy jestem zajęty?³

Kasia: A co teraz robisz?⁴

Darek: Karmię rybki.⁵

0. Kasia mówi, że Darek znowu się spóźnił.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Maks. 5 p.

Zadanie 6

Proszę zadać pytanie do oznaczonego numerem elementu w zdaniu.

W wakacje⁰ w starych¹ książkach² znalazła wyjaśnienie³ dla wszystkich postępów Jana⁴.

0 Kiedy znalazła wyjaśnienie dla postępów Jana?

1. .... ?
2. .... ?
3. .... ?
4. .... ?

Maks. 4 p.

Zadanie 7

Proszę uzupełnić frazeologizmy i przysłowia, wybierając jedną spośród podanych możliwości.

0. Gdzie ....[a]..... sześć, tam nie ma co jeść.

- a) kucharek
- b) kobiet
- c) gospodyń

1. Trafić ..... pod rynnę.

- a) spod parasola
- b) z burzy
- c) z deszczu

2. Brak komuś .....

- a) piątej klepki
- b) jednej klepki
- c) szóstej deski

3. Doprowadzić kogoś do ..... gorączki.

- a) wysokiej
- b) białej
- c) czerwonej

4. Wpaść jak ..... w kompot.

- a) wiśnia
- b) śliwka
- c) gruszka

5. Kłamstwo ma krótkie .....

- a) uszy
- b) nogi
- c) ręce

Maks. 5 p.

III ROZUMIENIE TEKSTU

...../ 10p.

Zadanie 1

Proszę ułożyć fragmenty tekstu w odpowiedniej kolejności.

A I

Budynek miał cztery piętra, a ona mieszkała na drugim. Gdy znalazłem się pod jej drzwiami, znów ogarnęły mnie emocje. A więc to tutaj! Ten próg! Ta klamka! Ta framuga! Upewniwszy się, że w przeciwnych drzwiach nie ma judasza, przez który mógłby mnie ktoś śledzić, przyłożyłem ucho do chłodnej powierzchni drzwi.

B

Innym środkiem nacisku na biednych lokatorów były niezwykle wysokie opłaty za nadmetraż, czyli za powierzchnię mieszkalną przekraczającą normę. Mało kto mógł sobie pozwolić na płacenie takiego czynszu. Toteż prawie się nie zdarzało, by ktoś samotnie zajmował więcej niż tak zwane M-1 lub najwyżej M-2 (kawalerka albo pokój z kuchnią). Jeżeli zatem mieszkanie, do którego usiłowałem przeniknąć wzrokiem (i duchem), stojąc na trzecim półpiętrze sąsiedniego budynku, składało się z dwóch pokoi, świadczyło to niezawodnie, że jego lokatorka albo dzieli je z kimś, albo ma przywileje, albo płaci bajońskie sumy za straszliwy nadmetraż.

C

Pierwsze od klatki schodowej dawało wgląd do kuchni, a dwa pozostałe – jedno większe (poczwórne), drugie mniejsze (podwójne) – do pokoju albo do dwóch pokoi. To pozostawało niejasne. Penetracja parteru w tym pionie nie przyniosła, niestety, żadnego rozstrzygnięcia – z powodu zaciągniętych firanek. Spojrzałem na identyczny budynek, który stał równolegle, i ruszyłem ku drzwiom położonym dokładnie naprzeciw jej sieni. Najpierw z okna drugiego, a potem trzeciego półpiętra rozpocząłem obserwację.

D

Jeśli się nie miało specjalnych uprawnień, było się skazanym na los pszczoły w ulu. Gdy skutek zmian życiowych robiło się w domu luźniej (na przykład, gdy ktoś umarł), pozostali na miejscu członkowie rodziny zaczynali drzeć ze strachu, czy któregoś pięknego ranka nie znajdą w skrzynce na listy nakazu eksmisji do mniejszego lokalu, ponieważ w danych warunkach przekraczali przysługującą im normę.

E

Mimo stosunkowo niewielkiej odległości, trudno było stwierdzić, czy wewnątrz, między oknami, biegnie ściana, czy nie. Wydawało się, że nie, ale pewności nie miałem. Ten błahy z pozoru problem nie dawał mi spokoju. Bo jeśli to mieszkanie było dwupokojowe, to miałyby to znaczenie, i to nawet nie jedno. W tamtych czasach, z powodu braku mieszkań, ludziom przysługiwały ustalone ogólnie metraże.

F

Cisza. Raczej nikogo nie było. Następnie, na wszelki wypadek, poszedłem jeszcze na górę, by sprawdzić nazwiska na drzwiach. Zbiegłem na dół i znalazłszy się znów na dziedzińcu, przystąpiłem do identyfikacji okien. Rzecz nie nastęrczała trudności. Wszystkie niewątpliwie wychodziły na jedną stronę, właśnie na podwórko, i w sumie było ich trzy.

[Antoni Libera, *Madame*]

Maks. 5 p.

Zadanie 2

Na podstawie przeczytanego tekstu proszę zaznaczyć poprawne odpowiedzi.

1. Bohater swobodnie podsłuchiwał, ponieważ:

- a) upewnił się, że nikt go nie widzi
- b) bał się, że ktoś go śledzi
- c) nie bał się Judasza

2. M-1 lub M-2 to:

- a) oznaczenie nadmetrażu
- b) oznaczenie typu mieszkania
- c) wysokość czynszu

3. Okno do kuchni było:

- a) drugie od klatki schodowej
- b) poczwórne
- c) najbliżej klatki schodowej

4. Śmierć członka rodziny mogła:

- a) być powodem zmiany mieszkania
- b) dawać specjalne uprawnienia
- c) być powodem powiększenia metrażu

5. Identyfikacja okien:

- a) była kłopotliwa
- b) nie sprawiała kłopotu
- c) nie była łatwa

Maks. 5 p.

IV PISANIE

...../15 p.

Proszę wybrać jeden z podanych poniżej tematów i napisać tekst zawierający ok. 80 słów.

- 1) Byłeś/byłaś na międzynarodowych targach motoryzacyjnych/nauki/mody. Proszę napisać sprawozdanie, które zostanie zamieszczone w lokalnej prasie.
- 2) „Wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej”. Czy zgadzasz się z tym polskim przysłowiem?
- 3) „Pieniądze szczęścia nie dają”. Proszę ustosunkować się do tego sądu.

Temat: .....

[illegible]

Maks. 15 p.

V WIEDZA O LITERATURZE I JĘZYKU POLSKIM ...../30 p.

Zadanie 1

W poniższym zdaniu proszę wskazać po dwa przykłady na następujące części mowy:

Kiedy jadł zupę, podnosił wielką łyżkę do ust takim gestem, jakby czynił zaszczyt zimnej zupie, że ją raczy konsumować.

0. spójnik – ...*że*,..... *jakby*.....

1. czasownik – .....

2. przymiotnik – .....

3. rzeczownik – .....

Maks. 3 p.

Zadanie 2

Proszę uzupełnić tabelkę.

AUTOR	UTWÓR	BOHATER
0. Henryk Sienkiewicz	<i>Pan Wołodyjowski</i>	Michał Wołodyjowski
1.	<i>Nasza szkapa</i>	Rodzina Mostowiaków
2. Bolesław Prus		Izabela Łęcka
3. Stanisław Wyspiański		Chochół
4. Jan Kochanowski	<i>Treny</i>	
5.	<i>Doktor Piotr</i>	Doktor Piotr

Maks. 5 p.

Zadanie 3

Proszę dopasować tytuł utworu do gatunku, jaki reprezentuje.

GATUNEK LITERACKI	TYTUŁ UTWORU
0. epopeja	A. <i>Pan Tadeusz</i>
1. komedia	B. <i>Latarnik</i>
2. powieść	C. <i>Nad Niemnem</i>
3. nowela	D. <i>Zemsta</i>
4. dramat	E. <i>Romantyczność</i>
5. ballada	F. <i>Kordian</i>

0 – A

1 - .....

2 - .....

3 - .....

4 - .....

5 - .....

Maks. 5 p.

Zadanie 4

Proszę zaznaczyć prawidłową odpowiedź.

0. Przymiotnik lub imiesłów określający rzeczownik to:

- a) epitet
- b) porównanie
- c) anafora

1. Wtrącona w główny nurt opowiadania wypowiedź, która ma niewiele wspólnego lub w ogóle jest obca głównemu tematowi opowieści, to:

- a) didaskalia
- b) dytyramb
- c) dygresja

2. Peryfrazą to:

- a) zastąpienie nazwy zjawiska lub przedmiotu przez rozbudowane jego opisanie
- b) zastąpienie jednego wyrazu innym, mniej potocznym
- c) opowiadanie własnymi słowami utworu literackiego

3. Gwara jest:

- a) nadrzędna do języka ogólnego
- b) podrzędna wobec dialektu
- c) nadrzędna wobec dialektu

Maks. 6 p.

Zadanie 5

Proszę wybrać poprawne zakończenie zdania.

0. Bohaterami legendy o założeniu Warszawy są:

- a) Wars i Sawa
- b) Wanda i Niemiec
- c) Wars i Krak

1. Henryk Sienkiewicz tworzył w:

- a) XVII wieku
- b) XIX wieku
- c) XX wieku

2. Motyw wojny i okupacji można odnaleźć w twórczości:

- a) Krzysztofa Kamila Baczyńskiego
- b) Władysława Reymonta
- c) Jana Kochanowskiego

3. Topos to:

- a) rodzaj rymu
- b) podstawowa jednostka z dziedziny utartych i powtarzających się motywów i obrazów, od antyku po współczesność
- c) zasadniczy składnik treści utworu literackiego

4. Neologizmy to:

- a) wyrazy o identycznym brzmieniu lub postaci graficznej, posiadające to samo znaczenie
- b) wyrazy tworzone z potrzeby nazwania rzeczy lub zjawisk, które dotąd nie występowały w rzeczywistości danego języka
- c) wyrazy zapożyczone z innego języka

5. Pytanie retoryczne to:

- a) użycie formy pytającej zdania nie po to, by uzyskać odpowiedź, ale po to, by utwierdzić się w swych własnych sądach
- b) użycie formy pytającej zdania po to, by uzyskać odpowiedź, która utwierdzi nas w swych własnych sądach
- c) użycie pytania w celu uzyskania odpowiedzi

Maks. 5 p.

Zadanie 6

Proszę wybrać słownik, z którego należy skorzystać, chcąc uzyskać wskazane poniżej informacje na temat podanych słów lub wyrażen.

0. Zuch: śmiałek, junak, chwat, kozak, zawadiaka

..... *Słownik wyrazów bliskoznacznych* .....

1. pro futuro: na przyszłość <łac. *profusio* 'wylanie'>

.....

2. bolączka: z III, Im D bolączek (wyraz dziś nadużywany), 'wada, niedomaganie, kłopot':
Usuwać (nie: rozwiązywać, likwidować) bolączki.

.....

3. mieć kogoś na karku – <być przez kogoś ściganym, śledzonym; znaleźć się w sytuacji zagrożenia>: Strasznie ich szpiegował, wiecznie go mieli na karku

.....

<i>Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny, Słownik wyrazów bliskoznacznych, Słownik poprawnej polszczyzny, Słownik ortograficzny języka polskiego, Słownik wyrazów obcych, Słownik antonimów, Słownik poprawnej wymowy polskiej, Słownik etymologiczny</i>

Maks. 6 p.